

Gastvrijheid in Vlaamse en Brusselse gemeenten: gezocht en gevonden

Vrouwenorganisatie Femma die samen met nieuwkomers de keuken opzoekt. Particulieren die een deel van hun huis inrichten voor een Afrikaanse familie. Of onthaalouders die elke dag met liefde een multiculturele groep baby's en peuters opvangen. Tegenover de vaak negatieve berichtgeving over asielzoekers en vluchtelingen, staan Vlamingen en Brusselaars die gastvrijheid hoog in het vaandel dragen. In het kader van de meerjarencampagne *Gastvrije gemeente* belooft Vluchtelingenwerk Vlaanderen binnenkort enkele van hen met een *Award*.

Parking van sporthal VGC in Koekelberg. De Gazelles de Bruxelles warmen zich op. © Jozefien Van Huffel

MET GELE SCHOENEN ROND HET PARK

Pal tegenover de basiliek van Koekelberg ligt het Elizabethpark. Er is altijd wel iemand aan het joggen. De paden trekken sportieve Brusselaars van alle slag aan, sommigen alleen, anderen in groep. Zoals de Gazelles de Bruxelles, die hier elke vrijdag samen trainen en zich „de plezantste loopclub van Brussel” noemen.

De Gazelles spreken een straat verderop af, aan sporthal VGC. In de hal begroet trainer en vrijwilliger Koen Spolspoel de ene loper na de andere. En wijst dan naar de schoenen van een van hen. „Wat droeg je vorige week?“, vraagt hij. „Baskets? Jij hebt sportschoenen nodig. Welke maat heb je?“ Spolspoel verdwijnt even en komt terug met een knalgeel paar, gedragen weliswaar. Even later op de parking springen ze enthousiast mee met de opwarming. Zo'n vijftien mannen en vrouwen van diverse leeftijden en achtergronden lopen mee vandaag.

De loopclub ontstond in 2012. Pigment vzw, een vereniging waar armen het woord nemen en die al meerdere sportactiviteiten organiseerde, wilde met haar doelgroep deelnemers aan een grote loopwedstrijd. Na de Brussels Half Marathon in

oktober 2012 sloten meerdere andere verenigingen zich aan bij het initiatief. Onder meer Link=Brussel, Buurtsport en Brussels Onthaalbureau Nieuwkomers (BON) doen mee. „Mensen in armoede, nieuwkomers of mensen zonder papieren ervaren vaak drempels die hen beletten deel te nemen aan de reguliere sportinitiatieven”, stellen ze. „Met onze loopclub geven we hen de kans de kracht van sport te ontdekken. Om te werken aan hun lichamelijke en mentale gezondheid, talenten te ontwikkelen, contacten te leggen en samen te werken.”

Niet alle Gazelles lopen om te winnen. Contacten leggen is net zo belangrijk

Vandaag demonstreert Robert Januszkiwicz ook enkele opwarmingsoefeningen. Hij is een van de

betere lopers en is inmiddels aangesloten bij een reguliere atletiekvereniging, maar traint ook nog graag enkele rondjes met de Gazelles. Even later, in het Elizabethpark, vormen zich groepjes. De meeste mannen passen hun tempo aan elkaar aan, de vrouwen doen het samen nog iets rustiger. Frank Olarnzana, die een rood T-shirt met het logo van de Gazelles draagt, luistert bij het lopen naar muziek en loopt een paar meter voorop. De jongen met de nieuwe sportschoenen snelt weg van de groep,

keert terug, puft even uit, haalt weer in. De anderen babbelen.

Begin oktober namen de Gazelles voor de tweede keer deel aan de Brussels Half Marathon. „Hij is de echte atleet”, wijst iemand naar Mohammed Merzouki. Die haalt de schouders op, maar is zichtbaar trots. Hij bleek de tweede snelste Gazelle op de halve marathon, in 1 uur en 24 minuten. Niet alle Gazelles lopen echter om te winnen. Ook diegenen die meer dan een halfuur deden over vier kilometer zijn trots. Overigens is iedereen welkom bij de Gazelles. Wie kan, betaalt iets meer inschrijvingsgeld voor de wedstrijden, zodat de minder begoede lopers kunnen deelnemen tegen een lagere prijs.

Tien minuten voor het einde van de training houdt ondergetekende het voor bekeken. Het begint zachtjes te regenen en een fototoestel heeft zelfs na vier rondjes geen nood aan een douche. Of is ook de conditie toch niet helemaal op Gazelleniveau? De groep haalt me in. Applaudisseert. En doet er nog een rondje bij. (JVH)

De Gazelles de Bruxelles trainen op vrijdag. Afspraak om 17.30 uur aan sporthal VGC in Koekelberg (Felix Vande Sandestraat 15), aanmelden via gazellesdebruxelles@gmail.com, bij Pigment vzw op 02 217 52 91 of op www.lesgazellesdebruxelles.be.

SAMEN WONEN, VOETBALLEN, LACHEN EN HUILEN

Zomaar een woensdag in het West-Vlaamse Beernem. Lut Depauw wacht ongeduldig op nieuws. Een vrouw van Tsjetsjeense afkomst die in de gemeente woont, moet voor de vijfde keer bevallen. En dat gaat ook Lut Depauw aan, als lid van de Werkgroep Vluchtelingen Beernem.

„Onze groep ontstond toen in onze gemeente een gezin uit Irak kwam wonen dat helemaal niets had”, vertelt Depauw. „Het klikte en ik begon het gezin persoonlijk te helpen. Toen kwamen er onder meer mensen uit Kosovo bij, zodat enkele Beernemnaars al snel ieder een vluchteling gezin onder de vleugels namen. Vandaag zijn we met een tiental vrijwilligers.”

„Zolang de mensen hier wonen, laten we voelen dat ze vrienden hebben”

Samen met meer dan honderdvijftig andere initiatieven uit Vlaanderen en Brussel dingt de werkgroep mee naar de *Gastvrije Awards* van Vluchtelingenwerk Vlaanderen. Een jury zal die op 22 november uitreiken aan concrete acties die bijdragen tot de bescherming, opvang of integratie van asielzoekers en vluchtelingen. Er zijn prijzen voor vijf verschillende categorieën: een school, een vereniging, een bedrijf, een gemeente en een privépersoon. Op de website www.gastvrijegemeente.be kan iedereen bovendien meestemmen voor de publieksprijs.

„Gastvrije gemeente is een meerjarencampagne met dewelke we willen aantonen dat velen in Vlaamse en Brusselse gemeenten gastvrijheid een belangrijke waarde vinden”, zegt Els Keytsman, directeur van Vluchtelingenwerk Vlaanderen. „Vorig jaar

knoopten we aan bij de gemeenteraadsverkiezingen en stelden we verkiezingsborden op met het portret van een vluchteling, waarna het publiek symbolisch zijn stem kon uitbrengen voor een gastvrije gemeente. Nu doen we een stap verder en tonen we de verscheidenheid aan initiatieven. Als je de persoverzichten moet geloven, zou je denken dat er over asielzoekers en vluchtelingen enkel negatief nieuws te rapen valt. Wij vertellen een ander verhaal, een verhaal waarin Vlamingen en nieuwkomers samen van alles op het getouw zetten en elkaar verrijken.”

Voor de wedstrijd *Gastvrije gemeente* melden zich initiatieven van Koksijde tot Tonkeren, uit steden en landelijke gemeenten en voor diverse doelgroepen. Sommige lopen al jaren, andere zijn nog volop in opbouw, zoals het Huis van Clara in Aalst.

Het Huis van Clara is een gewezen klooster, door Minor-Ndako & Juna vzw omgebouwd tot een wooneenheid met twaalf studio's en een gemeenschappelijke ruimte. Een aantal studenten en andere jonge mensen huurt er een studio. De andere vertrekken worden een voor een ter beschikking gesteld aan niet-begeleide minderjarige vluchtelingen. Zij mogen gedurende een jaar verblijven in het Huis van Clara, waarna ze de stap naar zelfstandig wonen kunnen wagen.

„Minderjarige vluchtelingen hebben er vaak al een traject langs meerdere instellingen opzitten wanneer de begeleiding bij ons start”, legt Ellen Noens van Minor-

Ndako & Juna vzw uit. „Nadien klitten ze samen met de jongeren die ze daar leerden kennen, vooral jongeren met dezelfde afkomst. Met dit project willen we een opening maken in hun vaak beperkte netwerk. We hopen dat er echt contact ontstaat met de Vlaamse bewoners en dat dit nieuwe netwerk achteraf behouden blijft. We stimuleren dat met een gemeenschappelijke ruimte met televisie, gezelschapsspellen en binnenkort een keuken, evenals met bewonersvergaderingen waarin de jongeren gezamenlijke activiteiten plannen.”

Ook bij de Werkgroep Vluchtelingen Beernem is vriendschappelijk contact erg belangrijk. Zo kookten de gezinnen naar aanleiding van de Week van de Smaak bijvoorbeeld gerechten uit hun geboorteland, die de Beernemnaars dan konden proeven. „Zolang de mensen hier wonen, laten we hen voelen dat ze vrienden hebben”, zegt Lut Depauw. „En zelfs met families die moesten terugkeren naar hun herkomstland hebben we nog steeds contact.”

Hoewel de meerderheid van de initiatieven uitgaat van verenigingen, lanceerden ook heel wat scholen projecten. In het Sint-Janscollege in Sint-Amandsberg bij Gent doet een deel van de leerlingen bijvoorbeeld in de paasvakantie vrijwilligerswerk in plaats van de gebruikelijke reis te maken naar Rome of Griekenland. Ze spelen onder meer voetbal met de mensen van het Brugse asielopvangcentrum, om vervolgens samen te eten. Dit jaar zamelen ze bovendien geld in om samen met de jongeren van het opvangcentrum een pretpark te kunnen bezoeken.

„We hopen dat *Gastvrije gemeente* mensen op ideeën brengt”, klinkt het bij Vluchte-

lingenwerk Vlaanderen. „Heel wat mensen lieten al horen dat ze het fijn vinden om te lezen wat mensen elders doen. We geven ook contactgegevens door. Zo kunnen tips in gastvrijheid de ronde doen.”

Zomaar een woensdagnacht in het West-Vlaamse Beernem. Met een spoedkeizersnede wordt ze geboren, Aisha. „Haar moeder moet nu zeven dagen in het ziekenhuis blijven”, zegt Lut Depauw. „In onze werkgroep is het nu alle hens aan dek om het gezin te helpen. Echt een moment waarop ik blij ben dat we zo'n groep hebben. De vader zei het vandaag nog: 'Jullie zijn hier onze familie.'”

Jozefien VAN HUFFEL & Erik DE SMET

Meestemmen voor de *Gastvrije Award* kan tot en met dinsdag 19 november op www.gastvrijegemeente.be.

‘IK WAS DAKLOOS EN JIJ GAF ME ONDERDAK’

Anderhalf jaar intussen vangen Jos Van Hoeydonck en Suzanne De Reys in hun huis in Vremde, deelgemeente van Boechout bij Antwerpen, Nigeriaanse vluchtelingen op. In de woonkamer kijkt een peuter van anderhalf tekenfilms terwijl haar ouders in de kamer op de bovenverdieping hun pasgeboren tweede kindje

verzorgen. Even later zit iedereen mee aan de familietafel. „Oma!”, roept de peuter en steekt de armen uit naar Suzanne De Reys.

Het Vlaamse gezin is niet aan zijn proefstuk toe. Zo verschaftte het al een Afghaans gezin logies. De Nigeriaanse familie kruist zijn weg via het Protestants Sociaal Centrum in Antwerpen. „Op een dag kregen we

een e-mail met de vraag of we een koppel met een hoogzwangere vrouw wilden opvangen”, vertelt Van Hoeydonck. „De kamer boven stond leeg, dus hoe konden we die vrouw in de steek laten? Aanvankelijk zouden ze twee maanden blijven, maar dat liep uit. Intussen is hun asielaanvraag verworpen, terwijl wij goed weten dat die familie in Nigeria gevaar loopt.”

Gastgezin en gasten maakten heldere afspraken over de manier waarop ze samenleven, maar dat belet hen niet opmerkelijk hartelijk om te gaan met elkaar. Zo is de Afrikaanse familie op familiefestjes steekvast van de partij.

„Toch moeten we uit onze doppen kijken”, stellen Jos Van Hoeydonck en zijn echtgenote. „Een illegaal in huis nemen, is slechts toegelaten uit humanitaire overwegingen. Het OCMW weet ervan, ook al omdat het in dringende medische kosten moet voorzien. Ons een handje helpen bij schilderwerk in ons huis mag echter niet. Dat kan zwartwerk lijken. Konden hun verblijfspapieren maar in orde geraken! K. wil niets liever dan zelf voor z'n gezin zorgen. Veel zaakvoerders uit de regio snappen het niet: er zijn banen voor deze mensen.”

Van Hoeydonck en De Reys laten zich leiden door hun geloof. De protestantse gemeente van Boechout steunt hen in hun engagement. „Ik was dakloos en jij gaf me onderdak”, herhaalt het koppel Jezus' woorden. „Sommigen zeggen dat wat we doen strafbaar is. 'Heg geen angst', ook dat zegt de Bijbel. Er is nog te veel angst voor het onbekende. Moeten de Kerken niet samen de nek uitsteken en een signaal geven dat de samenleving niet langer doof mag blijven voor vluchtelingen?” (EDS)

Plegen Jos Van Hoeydonck en Suzanne De Reys strafbare feiten met hun gastvrijheid? © Frank Bahn Müller